

**Arkadiusz Machniak\*****ZWALCZNIENIE TERRORYZMU W UNII EUROPEJSKIEJ  
– AKTUALNE TRENDY I WYZWANIA**

## Streszczenie

Współczesny terroryzm w sposób istotny zagraża UE. Dawno już przestał być postrzegany jako problem regionalny i stał się zjawiskiem globalnym występującym we wszystkich regionach świata. Europa od kilku dekad podejmuje szereg działań mających na celu zwalczanie terroryzmu. Metody te, podobnie jak samo zjawisko, ewoluują i zmieniają się w zależności od skomplikowanych uwarunkowań. Pomimo tych starań terroryzm jest nadal problemem, który destabilizuje ład i porządek światowy, sieje strach i przerażenie, a terroryści, korzystając z nowoczesnych środków pola walki i działając w asymetrycznej formie, są w stanie przeprowadzać skuteczne i efektywne zamachy.

**Słowa kluczowe:** terroryzm, bezpieczeństwo, Unia Europejska, zagrożenie

**Wstęp**

Jak zauważa Aleksandra Zięba: „współczesny terroryzm, pojmowany jako forma radykalnej przemocy politycznej, która jest podejmowana z premedytacją, nastawiona na wpływanie na szerszą społeczność niż ofiary bezpośredniej przemocy poprzez wywołanie strachu oraz wykorzystywana w celu sprzeciwu wobec społeczności, w której atak został dokonany. Głównym zadaniem owego działania – nawet jeśli ma charakter odwetowy w retoryce osób bądź organizacji terrorystycznych – jest wpłynięcie na decydentów politycznych, czyli dążenie do wymuszenia konkretnych zachowań politycznych lub ich zaniechania. Zagrożenie terrorystyczne w państwach europejskich, szczególnie wśród starych państw członkowskich, jest stosunkowo wysokie w porównaniu do lat poprzednich, zarówno ze strony indywidualnych sprawców (samotnych wilków), jak i grup. Wysiłki instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem na poziomie krajowym i ponadnarodowym koncentrują się na ni-

---

\* Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: machniakarkadiusz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8092-9973.

welacji zagrożenia związanego z fenomenem terroryzmu wewnętrznego obcego pochodzenia (*homegrown terrorism*) oraz zagranicznych bojowników (*foreign fighters*)”<sup>1</sup>.

Celem artykułu jest przedstawienie terroryzmu jako zjawiska asymetrycznego w sposób istotny zagrażającego aktualnemu bezpieczeństwu i łaadowi publicznemu państw Unii Europejskiej (UE) przy uwzględnieniu określonych tendencji jego rozwoju i metod zwalczania. Ze względu na tok wywodu naukowego przyjęte zostało następujące pytanie badawcze: czy terroryzm jest zjawiskiem asymetrycznym w sposób istotny zagrażającym bezpieczeństwu państw współczesnej Europy borykającej się z wielopłaszczyznowymi problemami wewnętrznymi i zewnętrznymi? W związku z tak przyjętym pytaniem badawczym założona hipoteza badawcza brzmi: UE powinna zintensyfikować działania kontrterrorystyczne celem skutecznego zneutralizowania tego zjawiska w krajach członkowskich. Wywód naukowy przeprowadzony został dzięki zasadniczej ocenie sytuacji wewnętrznej w wybranych państwach UE w kontekście zagrożenia terroryzmem. Przy opracowaniu niniejszej publikacji wykorzystano publikacje naukowe dotyczące terroryzmu, bezpieczeństwa UE oraz dokonano analizy źródeł tekstowych będących podstawą działań służb i instytucji europejskich zwalczających terroryzm.

## **Bezpieczeństwo Europy w świetle bieżących wyzwań i problemów**

Terroryzm jest aktualnie jednym z głównych zagrożeń dla bezpieczeństwa współczesnego świata. Politolodzy, politycy, eksperci, psychologowie i media często rozważają, jaki będzie następny ruch Al-Kaidy, Hamasu, Hezbollahu lub innych organizacji uznawanych za terrorystyczne. Terroryzm nie jest zjawiskiem nowym, nie należy też do określonego obszaru kulturowego czy geograficznego. Praktycznie każdy kontynent był miejscem ataków terrorystycznych. Terroryzm jest radykalnym obrazem patologizacji życia społecznego, bowiem jest związany z demontażem dopuszczalnych norm prawnych, moralnych oraz łamaniem porządku i bezpieczeństwa w skali regionalnej i globalnej<sup>2</sup>.

Działalność terrorystów może skutkować wywoływaniem konfliktów międzynarodowych, pomimo że państwo, w którym przebywają, ma

<sup>1</sup> A. Zięba, *Współczesny terroryzm*, „Securo”, 2016, nr 3, s. 6.

<sup>2</sup> M. Żuber, *Terroryzm współczesny zagrożeniem o charakterze globalnym [w:] Katastrofy naturalne i cywilizacyjne. Terroryzm współczesny, aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne*, red. M. Żuber, Warszawa 2006, s. 9.

pokojowe relacje z krajem przez nich zaatakowanym. Państwo tolerujące działalność grup terrorystycznych na swoim terenie jest współodpowiedzialne za skutki działań organizacji terrorystycznych. Terroryzm jest zjawiskiem, które będzie występowało w przyszłości. Świadczą o tym liczne sygnały o zamachach nadchodzące ze wszystkich zakątków świata<sup>3</sup>.

Dokument o nazwie *Europejska strategia bezpieczeństwa* z dnia 12 grudnia 2003 r. głosi, że „terroryzm zagraża życiu; pociąga za sobą wielkie koszty; dąży do podważenia otwartości i tolerancji w naszych społecznościach i stanowi narastające zagrożenie strategiczne dla całej Europy. Ugrupowania terrorystyczne są coraz lepiej wyposażone, coraz ściślej powiązane sieciami elektronicznymi i coraz bardziej skłonne do posługiwania się nieograniczoną przemocą, aby ich działania przyniosły ofiary na masową skalę. Ostatnia fala terroryzmu ma zakres światowy i jest powiązana ze zbrojnym ekstremizmem religijnym. Jej przyczyny są złożone. Składa się na nie presja modernizacji, kryzysy kulturalne, społeczne i polityczne oraz wyalienowanie młodzieży żyjącej w obcych społecznościach. Zjawisko to pojawia się również w naszym społeczeństwie. Europa jest zarówno celem, jak i bazą tak pojmowanego terroryzmu: państwa europejskie stanowią cel i były atakowane. Bazy logistyczne komórek Al-Kaidy wykryto w Zjednoczonym Królestwie, we Włoszech, w Niemczech, w Hiszpanii i w Belgii. Konieczne są zharmonizowane działania na szczeblu europejskim”<sup>4</sup>. W 2020 r. Komisja UE precyzyjnie zdefiniowała zagrożenie terroryzmem, twierdząc: „Wciąż duże zagrożenie dla obywateli UE stanowią jednak ataki dżihadystów organizowane z inicjatywy lub inspiracji Daisz i Al-Kaidy oraz powiązanych z nimi grup [...]. Zagrożenie ze strony osób o radykalnych poglądach pozostaje duże; może je jeszcze zwiększyć powrót zagranicznych bojowników terrorystycznych i ekstremistów wypuszczonych z więzienia. [...] Współpraca w zakresie zwalczania terroryzmu oraz zapobiegania radykalizacji postaw i brutalnemu ekstremizmowi i przeciwdziałania im ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa wewnątrz UE. Konieczne są dalsze działania w celu rozwijania partnerstw antyterrorystycznych i współpracy z krajami w sąsiedztwie UE i poza nim, z wykorzystaniem wiedzy wypracowanej w ramach sieci unijnych ekspertów ds. bezpieczeństwa i zwalczania terroryzmu [...]. Dążyć należy w szczególności do wspierania zdolności krajów partnerskich w zakresie identyfikowania i lokalizowania zagranicznych bojowników terrorystycznych. UE będzie również nadal propagować wielostronną współpracę, współpracując z głównymi światowymi

<sup>3</sup> *Ibidem*, s. 11.

<sup>4</sup> *Europejska strategia bezpieczeństwa*, Komisja Europejska, <https://commission.europa.eu> (20.02.2024).

wymi podmiotami w tej dziedzinie, takimi jak ONZ, NATO, Rada Europy, Interpol i OBWE. Będzie też współpracować ze Światowym Forum na rzecz Zwalczania Terroryzmu i światową koalicją przeciwko Daiszowi, a także z odpowiednimi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego<sup>5</sup>.

Definiując zadania UE w walce z terroryzmem, G. Ociecek oraz K. Samiczak określają terroryzm jako „wszelkie celowe akty popełnione przez pojedyncze osoby lub organizacje przeciw jednemu lub kilku państwom, ich instytucjom lub ludności, w celu zastraszania oraz poważnego osłabienia lub zniszczenia struktury politycznej, gospodarczej i społecznej kraju”<sup>6</sup>. Opracowana na lata 2020–2025 strategia skupia się na obszarach priorytetowych, w których UE może wspierać państwa członkowskie w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców Europy, przy jednoczesnym poszanowaniu europejskich zasad i wartości. Polityka ta ma być realizowana w ramach europejskiej unii bezpieczeństwa, która ma odzwierciedlać zmiany w zagrożeniach dla bezpieczeństwa w Europie oraz stworzyć warunki do stabilnej, długoterminowej aktywności unijnych rządów, agencji, instytucji, sektora prywatnego i osób prywatnych. Komisja Europejska opracowała nową strategię UE w przedmiocie unii bezpieczeństwa. Oparta jest ona na czterech strategicznych priorytetach działania na poziomie unijnym i będzie w dużym stopniu wynikać z efektów prac agencji UE. W poszczególnych filarach strategii opracowano kluczowe obszary działania, w tym walkę z terroryzmem<sup>7</sup>.

UE objęta w takim samym zakresie jak inne regiony świata procesami globalizacji, zmuszona jest posiadać koncepcję bezpieczeństwa zawierającą aspiracje i potrzeby poszczególnych krajów, instytucji i organizacji międzynarodowych, w ramach których funkcjonują, będących jednocześnie pochodną procesów integracyjnych, tak specyficznych w globalizacji. Realna potrzeba kolegialnego bezpieczeństwa powinna być podstawą koncepcji bezpieczeństwa europejskiego początku XXI w. Bezpieczeństwo w UE musi być zorganizowane z uwzględnieniem bezpieczeństwa wszystkich bez wyjątku państw<sup>8</sup>.

---

<sup>5</sup> Komunikat Komisji Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa z dnia 24 sierpnia 2020 r., Komisja Europejska, <https://commission.europa.eu> (20.02.2024).

<sup>6</sup> G. Ociecek, K. Samiczak, *Działalność prokuratury i Policji w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji militarnej na świecie*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy”, 2022, nr 2, s. 8.

<sup>7</sup> *Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council, The Council, The European economic and social committee and the committee of the regions on the EU Security Union Strategy*, Brussels, 24.7.2020, COM(2020) 605 final, Unia Europejska, <https://eur-lex.europa.eu/> (7.03.2024).

<sup>8</sup> D.J. Mierzejewski, *Bezpieczeństwo europejskie w warunkach przemian globalizacyjnych*, Toruń 2011, s. 220–221.

## Zwalczanie terroryzmu w krajach UE – nowe trendy i zasady

W trakcie obrad Rady Europejskiej w dniu 28 czerwca 2016 r. szefowie państw i rządów przyjęli *Globalną strategię na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej*. Strategia ta, zawierająca kompleksowe podejście do między innymi bezpieczeństwa, zapowiada „bardziej elastyczną i dostosowaną do naszych priorytetów strategicznych politykę” oraz „ukierunkowane podejście do kwestii odporności, zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania”. Zaangażowanie UE ma ponadto objąć „innowacje w dziedzinie polityki”, takie jak „kompleksowe podejście do konfliktów i sytuacji kryzysowych”<sup>9</sup>.

UE obecnie przyjmuje pozycję odrębnego, samodzielnego i klasycznego systemu wspólnego bezpieczeństwa, czyli układu „zwróconego do wewnątrz”, nastawionego głównie na neutralizację i przewyższanie konfliktów oraz zagrożeń kreujących się pośród określonych podmiotów. Niezbędna jest w tej sytuacji normalizacja wewnętrzna systemu i respektowanie pewnych norm postępowania. System wewnętrznego bezpieczeństwa państw członkowskich skalkulowany został celem wyeliminowania określonych zagrożeń poprzez proces szybszej integracji<sup>10</sup>.

Determinantami wpływającymi aktualnie na rozwój zagrożeń terrorystycznych w UE są: układ w Schengen, pogłębiający się kryzys migracyjny, niedostateczna koordynacja wspólnych działań służb specjalnych i pododdziałów antyterrorystycznych, fatalne efekty polityki asymilacyjnej islamskich imigrantów. Szczególnie widoczne były i są nadal błędy we współpracy służb specjalnych i jednostek antyterrorystycznych policji. Jest to zauważalne, bowiem nie udało się powstrzymać zamachowców, którzy przeprowadzili zamachy m.in. w Londynie, Manchesterze, Nicei, Berlinie, Paryżu, Brukseli, Madrycie<sup>11</sup>.

W konsekwencji wielu zamachów terrorystycznych w Europie po 2001 r. UE przyjęła wielopłaszczyznowe środki mające zwalczać terroryzm. Zwalczanie terroryzmu i zagwarantowanie bezpieczeństwa są zasadniczą domeną państw UE, ataki terrorystyczne z ostatnich lat wskazały, iż jest to też wspólne wyzwanie wymagające zbiorowych przedsięwzięć. UE gwarantuje bezpieczeństwo swoim obywatelom, gdyż zapewnia krajom członkowskim podstawową płaszczyznę kooperacji

<sup>9</sup> A. Paterek, *Bezpieczeństwo Europy – dyskusje wokół sekurytyzacji pomocy rozwojowej*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe”, 2017, s. 107.

<sup>10</sup> A. Drzewicki, *Unia Europejska a przyszłość europejskiego systemu bezpieczeństwa. Polski punkt widzenia*, „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2014, nr 1, s. 113.

<sup>11</sup> M. Joks, *Zagrożenia bezpieczeństwa Europy w aspekcie europejskiej strategii bezpieczeństwa*, „Zeszyty Naukowe ASzWoj”, 2017, nr 4, s. 11–12.

i koordynacji działań. W 2015 r. UE ogłosiła wspólną deklarację<sup>12</sup>, aby pokazać krajom członkowskim kierunek prac. Przywódcy europejscy zaapelowali o działania w następujących kierunkach: współpraca z partnerami międzynarodowymi, zwalczanie radykalizacji, ochrona wartości i zapewnianie bezpieczeństwa obywatelom. W listopadzie 2020 r. ze względu na ataki terrorystyczne w Niemczech, Francji i Austrii ministrowie spraw wewnętrznych UE zdecydowali zintensyfikować kolegalne przedsięwzięcia w walce z terroryzmem, zakładając ochronę wspólnych wartości UE, takich jak sprawiedliwość, wolność słowa i demokracja<sup>13</sup>, natomiast miesiąc później – w grudniu 2020 r. przywódcy UE zadeklarowali, iż będą działać zdecydowanie w walce z terroryzmem<sup>14</sup>.

Zamachy na WTC w dniu 11 września 2001 r. skutkowały tym, że UE opracowała listę osób, grup i podmiotów, które ze względu na działalność terrorystyczną objęto sankcjami, co jest regularnie aktualizowane raz na pół roku. Od września 2016 r. UE stosuje ponadto odrębne sankcje wobec Al-Kaidy oraz ISIS, jak również wobec ich sojuszników<sup>15</sup>.

Efektywna wymiana informacji przez określone służby i instytucje państw UE jest nieodzowna w walce z terroryzmem, inwigilacją terrorystów oraz zwalczaniu przestępczości zorganizowanej. Celem usprawnienia analizy i przepływu informacji między państwami UE wprowadzono nowe metody, takie jak: w 2016 r. powołano w Europolu Europejskie Centrum ds. Zwalczania Terroryzmu, celem wymiany informacji pomiędzy krajowymi organami policyjnymi, w 2018 r. uaktualniono system informacyjny Schengen, wykorzystywany przez straż graniczną i policję do wymiany danych o zaginionych i poszukiwanych przedmiotach i osobach. W 2018 r. przyjęło nową dyrektywę w sprawie informacji związanych z przelotami pasażerskimi, weryfikującą przekazywanie i analizowanie danych personalnych pozyskiwanych od pasażerów linii lotniczych. Zastosowano w 2019 r. nowe reguły interoperacyjności unijnych systemów IT w zakresie zarządzania granicami, bezpieczeństwa i migracji<sup>16</sup>.

---

<sup>12</sup> *Oświadczenie przywódców UE o walce z terroryzmem z dnia 12 lutego 2015 r.*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>13</sup> *Wspólne oświadczenie unijnych ministrów spraw wewnętrznych w sprawie ostatnich ataków terrorystycznych w Europie z dnia 13 listopada 2020*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>14</sup> *Reakcja UE na terroryzm*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>15</sup> *Unijna lista terrorystów*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>16</sup> *Systemy IT do walki z przestępczością i ochrony granic UE*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

Po atakach terrorystycznych w Madrycie w dniu 11 marca 2004 r. przywódcy UE ogłosili deklarację w sprawie zwalczania terroryzmu. Ustalono m.in. powołanie stanowiska unijnego koordynatora ds. zwalczania terroryzmu. Osoba ta koordynuje prace nad zwalczaniem terroryzmu w krajach członkowskich, analizuje wprowadzanie strategii UE w walce z terroryzmem oraz odpowiada za wymianę informacji między UE a państwami niezrzeszonymi<sup>17</sup>.

Sporo uwagi poświęcono w ostatnich latach kwestii prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, co skutkuje negatywnie dla systemu finansowego Unii i bezpieczeństwa jej obywateli. W 2018 r. w UE wprowadzono nowe restrykcyjne przepisy przeciwko praniu pieniędzy. Przepisy ograniczają pranie przestępczych środków pod przykrywką fikcyjnych firm oraz regulują kontrolę wobec krajów tzw. wysokiego ryzyka. Zwiększono kompetencje i rolę organów nadzoru finansowego oraz usprawniono dostęp do danych i ich wymiany<sup>18</sup>.

W celu niwelacji luk prawnych umożliwiających terrorystom wykorzystywanie przerobionej broni w 2017 r. opracowano nowe przepisy o kontroli nabywania i posiadania broni. Dyrektywa umożliwia śledzenie broni oraz zawiera ostrzejsze przepisy regulujące zakup i posiadanie najniebezpieczniejszych rodzajów broni palnej<sup>19</sup>. W 2019 r. UE przyjęła nowe przepisy, celem uniemożliwienia dostępu użytkownikom do prekursorów materiałów wybuchowych oraz zagwarantowania posiadania informacji o podejrzanych zakupach broni palnej. Prekursory środków wybuchowych to materiały chemiczne wykorzystane w legalnych celach. Czasami są wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem do przestępczej produkcji materiałów wybuchowych poza oficjalnym obiegiem<sup>20</sup>.

UE oceniła, że w ostatnich latach wzrosła liczba zamachów terrorystycznych przy wykorzystaniu nowoczesnej technologii. W UE trwają aktualnie prace nad kolejnymi przepisami gwarantującymi efektywny proces transgranicznego akcesu do elektronicznego materiału dowodowego. W aspekcie ewoluującego procesu zagrożeń i istotnego tempa rozwoju technologicznego zasadne jest, aby w UE w postępowaniach

---

<sup>17</sup> Koordynator ds. zwalczania terroryzmu, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>18</sup> *Walka z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w UE*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>19</sup> *UE zaostrza kontrolę nabywania i posiadania broni*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>20</sup> *UE zaostrza przepisy dotyczące prekursorów materiałów wybuchowych*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

karnych dotyczących przestępstw terrorystycznych można było wykorzystać narzędzia cyfrowe<sup>21</sup>.

Od 2011 r., według posiadanych danych, 4–5 tys. obywateli UE dotarło lub usiłowało dotrzeć do miejsc konfliktu, przeważnie w Iraku i Syrii, celem akcesu do grup terrorystycznych, takich jak ISIS. 30% z nich powróciło już do macierzystych państw. Udział zagranicznych bojowników od dłuższego czasu stanowi istotny problem w programie politycznym UE. W 2017 r. UE wprowadziła dyrektywę o zwalczaniu terroryzmu. Dyrektywa wzmocniła prawodawstwo UE i dzięki temu można było skuteczniej zapobiegać atakom terrorystycznym i neutralizować zagrożenia generowane przez zagranicznych bojowników. Dyrektywa kryminalizuje takie akty, jak: organizacja szkoleń i wyjazdów w celach terrorystycznych, pomoc w takich wyjazdach, przekazywanie lub gromadzenie funduszy na rzecz organizacji i zamachów terrorystycznych. W 2017 r. UE przyjęła ponadto rozporządzenie zmieniające przepisy graniczne Schengen. Nowe przepisy nałożyły na państwa członkowskie obowiązek systematycznej kontroli w odpowiednich zasobach informacyjnych wszystkich osób przekraczających granice zewnętrzne<sup>22</sup>.

W 2014 r. UE przyjęła kolegiąlną strategię walki z terroryzmem. Zdefiniowano wówczas istotne płaszczyzny priorytetowe, np. wzmocnienie współpracy z państwami spoza UE przy rozpracowaniu kanałów werbunkowych i identyfikowaniu przybywających do Europy bojowników. W 2015 r. UE zdecydowała, aby zintensyfikować działania na arenie międzynarodowej celem zwalczania terroryzmu, głównie w regionie Morza Śródziemnego, Afryki Północnej, Bliskiego Wschodu, Sahelu i Zatoki Perskiej. Podjęto decyzje, aby zawęzić kooperację ze strategicznymi partnerami i zainicjować kolejne intensywne działania przeciw terroryzmowi. W 2020 r., aby chronić obywateli UE przed terroryzmem, zdecydowano o większym zaangażowaniu UE w działania poza jej strukturą. Jako obszary priorytetowe wskazano: geograficzne – region Sahelu i Róg Afryki, Afrykę Północną, Bliski Wschód, Bałkany Zachodnie; tematyczne – prawa człowieka, przestrzeganie prawa, zwalczanie i finansowanie terroryzmu<sup>23</sup>.

---

<sup>21</sup> *Wstępne porozumienie Rady i Parlamentu Europejskiego co do usprawnienia wymiany informacji w sprawach dotyczących terroryzmu*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>22</sup> *Kodeks graniczny Schengen: zaostrzenie kontroli na granicach zewnętrznych*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

<sup>23</sup> *Reakcja UE na terroryzm*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).

Raport Europolu z 2021 r. dotyczący terroryzmu w UE w 2020 r. podaje: „w UE miało miejsce 57 prób zamachów terrorystycznych (w tym zamachy przeprowadzone skutecznie, nieudane i udaremnione), w porównaniu z 55 w 2019 roku, 10 z nich przypisuje się terroryzmowi dżihadystycznemu w Austrii, Francji i Niemczech [...]. Chociaż stali tylko za jedną szóstą wszystkich ataków w UE, terroryści dżihadystyczni byli odpowiedzialni za ponad połowę zgonów (12) i prawie wszystkich rannych (47)”. Terroryzm islamski pomimo pewnej tendencji spadkowej w dalszym ciągu jest głównym zagrożeniem terrorystycznym w Europie. W 2020 r. liczba przeprowadzonych skutecznie dżihadystycznych ataków terrorystycznych była ponad dwukrotnie większa niż udaremnionych. Terroryści islamscy przeprowadzili zamachy w następujących latach i liczbach: 2017 – 33 ataki, 2018 – 24 ataki, 2019 – 21 ataków, 2020 – 14 ataków<sup>24</sup>.

W państwach UE w 2021 r. odnotowano następujące liczby zamachów terrorystycznych: Austria – 1, Belgia – 1, Dania – 1, Francja – 5, Niemcy – 3, Węgry – 1, Hiszpania – 1, Szwecja – 2, ogółem – 15 zamachów. Całkowita liczba ataków w 2021 r. była znacznie niższa niż w poprzednich latach ze względu na istotny spadek ataków uznanych za terroryzm lewicowy. Na terenie UE w 2021 r. zarejestrowano następującą liczbę zatrzymań osób zaangażowanych w działalność terrorystyczną: Austria – 24, Belgia – 32, Chorwacja – 2, Cypr – 6, Dania – 9, Finlandia – 5, Francja – 140, Niemcy – 34, Grecja – 6, Węgry – 2, Irlandia – 14, Włochy – 40, Holandia – 17, Polska – 3, Portugalia – 2, Rumunia – 2, Hiszpania – 47, Szwecja – 3, łącznie – 388 zamachów. Największą liczbę ataków odnotowano we Francji – 5, Niemczech – 3 i Szwecji – 2. W Austrii, Danii, na Węgrzech, w Belgii i Hiszpanii odnotowano po 1 ataku. W 2021 r. w wyniku ataków dżihadystycznych w Hiszpanii i Francji zginęły 2 osoby<sup>25</sup>.

Terroryzm pozostaje poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE, gdyż przekracza granice, wykorzystuje nowe technologie i sposoby działania. Jego celem jest m.in. wywołanie strachu i chaos wśród obywateli UE. W 2022 r. odnotowano 16 ataków terrorystycznych w UE, a 12 innych ataków nie powiodło się lub zostało udaremnionych. Zamachy miały miejsce w siedmiu państwach członkowskich, a w innych państwach zatrzymano podejrzanych o powiązania z terroryzmem. Cztery osoby zginęły w atakach terrorystycznych w UE:

<sup>24</sup> *Terroryzm w UE: ataki, ofiary śmiertelne i zatrzymania w 2020 r.*, Parlament Europejski, <https://www.europarl.europa.eu>, 20.08.2021 (12.07.2023).

<sup>25</sup> *Terroryzm w UE: fakty i liczby – infografika*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (11.03.2024).

dwie w wyniku ataków dżihadystów i dwie w zamachu prawicowym. UE nadal postrzega terroryzm islamski jako najważniejsze zagrożenie terrorystyczne, mimo że liczba ataków dżihadystów spadła w porównaniu z latami 2020 i 2021. Służby UE obserwują dalsze rozprzestrzenianie się propagandy terrorystycznej w internecie. Jest to szczególnie niepokojące w obliczu rosnącej liczby młodych osób, w tym nieletnich, którzy są podatni na propagandę terrorystyczną w internecie. Środowisko terrorystyczne staje się bardziej zdecentralizowane i niestabilne. Różnorodne podmioty często współpracują i inspirują się wzajemnie. Również rosyjska agresja przeciwko Ukrainie niesie ze sobą także potencjalne konsekwencje dla środowiska terrorystycznego i ekstremistycznego w UE. Uprawnione służby i podmioty konsekwentnie reagują na wyzwania i zagrożenia, jakie stworzyła przedmiotowa wojna, prowadząc w procesie ciągłym szereg skoordynowanych przedsięwzięć w celu monitorowania działań antyterrorystycznych, aby bezpośrednio wspierać zagrożone terroryzmem państwa<sup>26</sup>.

Cały ekosystem bezpieczeństwa UE, na poziomie krajowym lub międzynarodowym, traktuje priorytetowo sprawy prowadzone w zakresie zwalczania terroryzmu. Walka z tym zjawiskiem pozostaje nadal priorytetem dla UE. W dalszym ciągu realizowana będzie współpraca unijna pomiędzy wszystkimi państwami członkowskim w celu łagodzenia skutków zagrożenia terroryzmem i neutralizacji tego zagrożenia<sup>27</sup>. Ewolucja kompleksowego podejścia do kwestii bezpieczeństwa okazuje się jedną z kluczowych, a UE musi uczyć się na popełnianych błędach oraz podejmować pewne kroki w obszarach kompleksowych, takich jak np. planowanie i prowadzenie operacji zwiększających bezpieczeństwo<sup>28</sup>.

Zjawisko terroryzmu prawdopodobnie w najbliższych latach nadal będzie stałym zagrożeniem dla Europy. Zatem ważną kwestią jest i będzie (oprócz współpracy w ramach UE) współpraca UE z ONZ, jak również organizacjami międzynarodowymi zwalczającymi terroryzm. Istotna jest nadal obustronna współpraca pomiędzy UE a USA oraz z wieloma innymi państwami w zakresie gromadzenia i analizy informacji, kontynuowanie współpracy operacyjnej oraz wymiana doświadczeń. Ważnym elementem jest i będzie nadal ujednolicenie procedur i terminologii. Zaznaczyć należy, iż walka z terroryzmem jest głównie

---

<sup>26</sup> C. De Bolle, *TE-SAT. European Union. Terrorism situation and trend report*, Luksemburg 2023, s. 4.

<sup>27</sup> *Ibidem*, s. 5.

<sup>28</sup> M. Drent, *The EU's Comprehensive Approach to Security: A Culture of Co-ordination?*, „*Studia Diplomatica*”, 2011, t. LXIV-2, s. 14.

domeną władz narodowych, posiadających realne możliwości w zakresie wdrażania postanowień UE związanych ze zwalczaniem terroryzmu<sup>29</sup>.

John Raine, starszy doradca w Instytucie Studiów Strategicznych w Waszyngtonie, analizując okoliczności zamachu terrorystycznego Westminster w Londynie w 2017 r. oraz jego skutki, w swojej analizie z dnia 2 lipca 2018 r. ocenia, że siła struktur ISIS w Europie pomimo tego, iż znacznie osłabła, to jednak w dalszym ciągu stanowi realne zagrożenie. Zadaje jednocześnie pytanie: jakie powinny być nowe priorytety w obliczu zagrożenia bezpieczeństwa zbiorowego i ponownej transformacji terroryzmu? Jego zdaniem planowane działania kontrterrorystyczne winne być oparte na długoterminowych rozwiązaniach i w zasadniczym celu muszą likwidować potencjalne źródła tego zagrożenia. W tym przypadku podkreśla niezwykle istotną rolę wspólnych działań służb wywiadowczych. Wskazuje na konieczność angażowania społeczności lokalnych oraz władz rządowych w zwalczanie terroru. J. Raine dowodzi, iż terroryzm nie wykazuje oznak słabnięcia. Ideologie i wiedza specjalistyczna, które go żywią, nadal są mocne. Raine twierdzi, że terroryści wyciągnęli z ostatnich 20 lat ogromną wiedzę i doświadczenie, a np. stolice Europy stanowią dla nich wspólną przestrzeń bitwy<sup>30</sup>.

Państwa UE od szeregu lat zmagają się z różnymi rodzajami terroryzmu, m.in. nacjonalistycznym, separatystycznym, skrajnie lewicowym, anarchistycznym, pravicowym, islamskim, czy też terroryzmem ekologicznym. Istotne zagrożenie stanowi aktualnie działalność terrorystyczna radykalnych islamistów sympatyzujących z ISIS lub innymi organizacjami terroryzmu związanymi z tego typu nurtem. Dwie ostatnie dekady to czas, kiedy UE była zarówno celem, jak i zapleczem organizacyjno-logistycznym „rodzimego” terroryzmu, tworzonego przez mieszkańców Europy – zradykalizowanych ideologicznie i religijnie lokalnych konwertytów i potomków muzułmańskich imigrantów<sup>31</sup>.

Ostatnie lata pokazują, że terroryzm zmienia swoje oblicze. Jest zagrożeniem globalnym, a skupianie się na indywidualnym terroryście lub grupie może nie być już wystarczające. Dlatego zasadne jest tworzenie

---

<sup>29</sup> K. Rypulak-Mirowska, *Polityka bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej – wybrane zagadnienia – obecny stan uwarunkowań prawnych i organizacyjnych* [w:] *Wybrane zagadnienia polityki bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia dla Polski*, red. P. Bryksa, Warszawa 2008, s. 63.

<sup>30</sup> J. Raine, *New priorities for international counter-terrorism*, The International Institute for Strategic Studies, <https://www.iiss.org> (9.03.2024).

<sup>31</sup> J. Laskowski, A. Laskowska, *Religiously Inspired Terrorism in the European Union Countries*, „Safety & Defense”, 2022, nr 8, s. 3–4.

określonych standardów „ukierunkowanych” na problemy generowane i wzmacniane przez terroryzm<sup>32</sup>.

W listopadzie 2020 r. w trakcie spotkania ministrów spraw wewnętrznych UE (o czym wspomniałem już wcześniej) dyskutowano na temat strategii zwalczania terroryzmu w Europie. W efekcie tego spotkania opublikowano oświadczenie: „Potwierdzamy naszą niezachwianą jedność i solidarność w walce z wszelkimi formami terroryzmu. Jesteśmy głęboko zszokowani przerażającymi atakami terrorystycznymi, które miały miejsce w ostatnich tygodniach w Paryżu, Dreźnie, Conflans-Saint-Honorine, Nicei, Wiedniu i innych miejscach; z całą mocą potępiamy te akty barbarzyństwa. Nasze myśli są teraz z ofiarami, a także ich krewnymi i przyjaciółmi, którym przekazujemy kondolencje i najgłębsze wyrazy współczucia. Składamy wyrazy szacunku austriackiemu policjantowi, który został ciężko ranny w czasie pełnienia obowiązków. Zobowiązujemy się do wsparcia i solidarności z poszkodowanymi krajami i ich mieszkańcami, a także miastami, w których miały miejsce ataki”. Uczestnicy konferencji podkreślali, że „walka z terroryzmem nie jest skierowana przeciwko jakimkolwiek przekonaniom religijnym czy politycznym, ale przeciwko fanatycznemu i brutalnemu ekstremizmowi”. Wspólna deklaracja ministrów spraw wewnętrznych UE w sprawie zamachów terrorystycznych w Europie zawarta została w zapowiedzi konkretnych przedsięwzięć: wzmocnienie pozycji Europejskiego Koordynatora ds. Walki z Terroryzmem, większa troska o losy migrantów w procesie integracji ze społeczeństwem, lepsza współpraca z krajami trzecimi w celu wydalenia przestępców i terrorystów, uszczelnienie granic zewnętrznych UE oraz bezpieczeństwa w strefie Schengen dzięki poprawie działań służb oraz systematyczne gromadzenie informacji o osobach wjeżdżających i wyjeżdżających, neutralizowanie propagandy ekstremistycznej i terrorystycznej, dezinformacji i mowy nienawiści, wprowadzenie zapisów antyterrorystycznych w przepisach europejskich regulujących rynek usług cyfrowych<sup>33</sup>. Założenia te przyjęto, aby zagwarantować UE realne, kolegialne bezpieczeństwo i obronę, jak również umożliwić jej aktywność na każdym etapie konfliktów i kryzysów przy wykorzystaniu całej gamy narzędzi, którymi dysponuje<sup>34</sup>.

<sup>32</sup> T. Miłkowski, *The European Union and terrorist threats: The next step (Part I)*, „Annals of The Administration and Law”, 2022, R. XXII, s. 108.

<sup>33</sup> P. Ślusarczyk, *Walka z terroryzmem. UE zwiera szyki*, Euroislam, <https://euroislam.pl>, 11.11. 2020 (13.03.2024).

<sup>34</sup> Z. Czachór, *Aktywność Unii Europejskiej na rzecz bezpieczeństwa i obrony. Analiza w świetle teorii instytucjonalizmu historycznego*, „Studia Administracji i Bezpieczeństwa”, 2018, nr 4, s. 119.

W celu zwalczania terroryzmu podjęte zostaną kroki uniemożliwiające wjazd na teren UE osób, które powiązane są z terroryzmem, co realizowane będzie poprzez kontrole z wykorzystaniem narzędzi biometrycznych, a dane te będą zapisywane w Systemie Informacyjnym Schengen. UE ma również przekazać więcej środków finansowych na ochronę obiektów miejskich zagrożonych zamachami terrorystycznymi. Komentując obrady ministrów spraw wewnętrznych UE w listopadzie 2020 r., Mikael Damberg, szwedzki minister spraw wewnętrznych, otwarcie przyznał, że islamizm jest zagrożeniem dla równości, demokracji, europejskiego stylu życia i wolności słowa. Według słów M. Damberga: „dziś w Europie siły islamistyczne, które uciekają się do przemocy, są jednym z największych zagrożeń. Państwo szwedzkie nie może być bierne, kiedy ludzie ci chcą zmienić naszą demokrację”<sup>35</sup>.

Analizując zagrożenia terrorystyczne dla UE, warto uwagę poświęcić nie tylko terroryzmowi islamskiemu. Kryzys gospodarczy w UE był dogodnym pretekstem do aktywności organizacji lewicowych. W Grecji obecnie działa ok. 380 organizacji terrorystycznych o profilu anarchistyczno-lewicowym. W Niemczech obserwuje się aktywność ruchów lewicowych – szczególnie w dużych aglomeracjach miejskich, np. Berlin czy Hamburg, gdzie skrajna lewica głosi tzw. antyfaszyzm, czyli postawy prawicowe, konsumpcjonizm, kapitalizm, czy też kontrola obywateli przez państwo. Lewicowy radykalizm w XXI-wiecznym stylu był w pewnym zakresie tolerowany w UE, pomimo że był powodem agresywnych demonstracji, które dawały początek aktom wandalizmu. Propagatorzy pewnych postaw politycznych i społecznych postrzegali radykalnych lewicowców poprzez pryzmat walki z „faszyzmem” i środowiskiem neonazistowskim, uznawanymi, ze względu na historię, za istotne zagrożenie dla UE. Nie można jednoznacznie wykluczyć, że ruchy te nie staną się zagrożeniem dla bezpieczeństwa Europy<sup>36</sup>. Istotnym w UE zagrożeniem jest terroryzm prawicowy.

Nurtem terroryzmu ekstremistyczno-prawicowego zagrażającemu UE mogą być takie organizacje, jak: Chuligani Przeciwko Salafitom (*Hooligans gegen Salafisten*, HoGeSa (HOGESA)), niemieckie Narodowosocjalistyczne Podziemie (*Nationalsozialistischer Untergrund*, NSU), Patriotyczni Europejczycy Przeciwko Islamizacji Zachodu (*Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes*, Pegida), funkcjonująca w UE Old School Society oraz Gruppe Freital, polski Obóz Naro-

<sup>35</sup> P. Ślusarczyk, *op.cit.*

<sup>36</sup> M. Kijewska, *Lewicowy terroryzm w Europie Zachodniej w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku. Podstawowe informacje i kierunki rozwoju*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny”, 2018, nr 1.

dowo-Radykalny (ONR), szwedzki Nordycki Ruch Oporu (*Nordiska Motstrandsrörelsen*), brytyjska Angielska Liga Obrony (*English Defence League*, EDL), włoska Avanguardia Ordinovista, norweska Nordic Resistance (Nordfront) oraz Krew i Honor (*Blood and Honour*), Stop Islamizacji Europy (SIOE) i wiele innych. Aktywność radykalnych ruchów i organizacji prawicowych skierowana była i jest na propagowanie ewolucji systemu społeczno-politycznego, a inspiracja tej działalności związana jest z ideologią faszystowską i narodowo-socjalistyczną<sup>37</sup>.

W 2022 r. odnotowano jeden prawicowy atak terrorystyczny. Nie zgłoszono żadnego nieudanego ataku, udaremniono trzy ataki i dokonano aresztowań 45 prawicowych terrorystów w dziewięciu państwach członkowskich UE<sup>38</sup>. Wspólna akcja Eurojust, Europol i krajowych służb w Belgii, Chorwacji, Niemczech, na Litwie, w Rumunii i Włoszech w 2023 r. skutkowałą rozbiciem międzynarodowej siatki prawicowych terrorystów. Podczas wspólnej akcji zatrzymano pięciu podejrzanych i przesłuchano kolejnych siedmiu. Ponadto skonfiskowano nośniki danych i broń. Zatrzymani terroryści należą do prawicowej organizacji, która wykorzystuje platformę internetową do działań związanych z terroryzmem, w tym do rozpowszechniania propagandy brutalnego ekstremizmu, aktywnej rekrutacji nowych członków i udostępniania instrukcji obsługi broni<sup>39</sup>.

Zagrożeniem jest nadal terroryzm separatystyczny i nacjonalistyczny reprezentowany przez organizacje: Baskonia i Wolność (*Euskadi ta Askatasuna*, ETA) – Francja, Hiszpania; Galicyjski Ruch Oporu (*Resistência Galega*, RG, REGA) – Hiszpania; Front Wyzwolenia Narodowego Korsyki (*Fronte di Liberazione Naziunale di a Corsica*, FLNC); Front Wyzwolenia Narodowego Prowansji (*Front de Libération Nationale de Provence*, FLNP); Rewolucyjna Armia Bretońska (*Armée Révolutionnaire Bretonne*, ARB) – Francja; Dissident Republican (DR), Prawdziwa Irlandzka Armia Republikańska (*Real Irish Republican Army*, RIRA), Republikańska Akcja Przeciwko Narkotykom (*Republican Action Against Drugs*); Wojownicy Irlandii (*Óglaigh ná h'Éireann*, ONH) oraz Kontynuacja Irlandzkiej Armii Republikańskiej (*Continuity Irish Republican Army*, CIRA) – działające na terenach Wielkiej Brytanii (głównie Irlandii Północnej). Do drugiej dekady XXI w. ekstremalne organizacje separatystyczne generowały istotne zagrożenie dla bezpie-

<sup>37</sup> A. Wojtaszak, *Wzrost liczby zachowań radykalnych w Europie a przyszłość Unii Europejskiej*, „Acta Politica Polonica”, 2018, nr 1, s. 17.

<sup>38</sup> C. Riehle, *Europol TE-SAT 2023*, Eucrium, <https://eucrim.eu> (26.04.2024).

<sup>39</sup> *Five right-wing terrorists arrested throughout Europe with the support of Eurojust and Europol*, Eurojust, <https://www.eurojust.europa.eu> (25.04.2024).

czeństwa UE. Działania tych organizacji były napędzane nacjonalizmem, odrębnością etniczną i religią. Tylko w wyniku funkcjonującej na terenach Hiszpanii i Francji organizacji baskijskich separatystów w latach 1968–2008 zginęło 825 osób. 8 stycznia 2011 r. ETA ogłosiła trwałe zawieszenie broni, a 20 października 2011 r. podjęła decyzję o zaprzestaniu działań zbrojnych. Z kolei uaktywnił się wówczas RG, organizując w tym roku cztery zamachy na terenie hiszpańskiej Galicji. W pierwszych latach drugiej dekady XXI w. na Korsyce (Francja) aktywna była FLNC. W grudniu 2013 r. ataki przeprowadziła także ARB, a w następnym roku w Prowansji powstała nowa grupa separatystyczna – FLNP. Pomimo tzw. porozumienia wielokopiątkowego z 10 kwietnia 1998 r. nie wszyscy członkowie IRA przestali walczyć o niepodległość. Rozbrajanie IRA było początkiem powrotu do normalności, choć nadal działały CIRA i RIRA. Ponadto grupy ekstremalne CIRA oraz ONH przeprowadzały akcje terrorystyczne również w innych regionach Wielkiej Brytanii<sup>40</sup>.

W 2022 r. w UE nie odnotowano ataków terrorystycznych o charakterze etnonacjonalistycznym i separatystycznym. 18 osób aresztowano za udział w działalności etnonacjonalistycznej i separatystycznej w czterech państwach członkowskich UE. Analizując teoretyczny rozwój terroryzmu w UE, można prognozować, że w przyszłości granice między różnymi rodzajami terroryzmu będą zanikać. Prawdopodobnie prawicowy, lewicowy i inspirowany środowiskiem terroryzm i brutalny ekstremizm będą się istotnie rozwijać<sup>41</sup>.

## Zakończenie

Analizując skalę przedmiotowego zjawiska w UE na podstawie matrycy zagrożenia terrorystycznego, ocenić należy, że choć ulega ono fluktuacji, to zasadniczo jednak, w całościowej ocenie, balansuje na dość zbliżonym poziomie<sup>42</sup>. Terroryzm w UE w dalszym ciągu stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państw Europy stawiającej czoła kolejnym problemom wewnętrznym i zewnętrznym. W świetle tego zagrożenia UE musi intensywniej prowadzić kolegalne działania kontrterrorystyczne celem skutecznego zneutralizowania tego zjawiska w krajach członkowskich. Tylko jednolity front antyterrorystyczny państw członkowskich

<sup>40</sup> *Ibidem*, s. 16.

<sup>41</sup> C. Riehle, *op.cit.*

<sup>42</sup> S. Wojciechowski, *Współczesne zagrożenie terrorystyczne w Unii Europejskiej w ocenie Europolu i Eurojustu*, „Przegląd Zachodni”, 2019, nr 2, s. 135.

może gwarantować pewne ograniczenie przedmiotowego problemu w określonej skali. Niestety, będzie to tylko pewne ograniczenie zjawiska, nie ma bowiem możliwości całkowitego jego zwalczenia.

## Bibliografia

- Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council, The Council, The European economic and social committee and the committee of the regions on the EU Security Union Strategy*, Brussels, 24.7.2020, COM(2020) 605 final, Unia Europejska, <https://eur-lex.europa.eu/> (7.03.2024).
- Czachór Z., *Aktywność Unii Europejskiej na rzecz bezpieczeństwa i obrony. Analiza w świetle teorii instytucjonalizmu historycznego*, „Studia Administracji i Bezpieczeństwa”, 2018, nr 4.
- De Bolle C., *TE-SAT. European Union. Terrorism situation and trend report*, Luksemburg 2023.
- Drent M., *The EU's Comprehensive Approach to Security: A Culture of Co-ordination?*, „Studia Diplomatica”, 2011, t. LXIV-2.
- Drzewicki A., *Unia Europejska a przyszłość europejskiego systemu bezpieczeństwa. Polski punkt widzenia*, „Dyplomacja i Bezpieczeństwo”, 2014, nr 1.
- Five right-wing terrorists arrested throughout Europe with the support of Eurojust and Europol*, Eurojust, <https://www.eurojust.europa.eu> (25.04.2024).
- Joks M., *Zagrożenia bezpieczeństwa Europy w aspekcie europejskiej strategii bezpieczeństwa*, „Zeszyty Naukowe ASzWoj”, 2017, nr 4.
- Kijewska M., *Lewicowy terroryzm w Europie Zachodniej w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku. Podstawowe informacje i kierunki rozwoju*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny”, 2018, nr 1.
- Kodeks graniczny Schengen: zaostrzenie kontroli na granicach zewnętrznych*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Koordynator ds. zwalczania terroryzmu*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Laskowski J., Laskowska A., *Religiously Inspired Terrorism in the European Union Countries*, „Safety & Defense”, 2022, nr 8.
- Mierzejewski J.D., *Bezpieczeństwo europejskie w warunkach przemian globalizacyjnych*, Toruń 2011.
- Miłkowski T., *The European Union and terrorist threats: The next step (Part I)*, „Annals of The Administration and Law”, 2022, R. XXII.
- Ocieczek G., Samiczak K., *Działalność prokuratury i Policji w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji militarnej na świecie*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy”, 2022, nr 2.
- Oświadczenie przywódców UE o walce z terroryzmem z dnia 12 lutego 2015 r.*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Paterek A., *Bezpieczeństwo Europy – dyskusje wokół sekurytyzacji pomocy rozwojowej*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe”, 2017.
- Raine J., *New priorities for international counter-terrorism*, The International Institute for Strategic Studies, <https://www.iiss.org> (9.03.2024).
- Reakcja UE na terroryzm*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (06.03.2024).

- Riehle C., *Europol TE-SAT 2023*, Euclid, <https://eucrim.eu> (26.04.2024).
- Rypulak-Mirowska K., *Polityka bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej – wybrane zagadnienia – obecny stan uwarunkowań prawnych i organizacyjnych* [w:] *Wybrane zagadnienia polityki bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia dla Polski*, red. P. Bryksa, Warszawa 2008.
- Ślusarczyk P., *Walka z terroryzmem. UE zwraca się, 14.11.2020*, Euroislam, <https://euroislam.pl> (13.03.2024).
- Terroryzm w UE: ataki, ofiary śmiertelne i zatrzymania w 2020 r.*, Parlament Europejski, <https://www.europarl.europa.eu> (12.07.2023).
- Terroryzm w UE: fakty i liczby – infografika*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (11.03.2024).
- UE zaostrza kontrolę nabywania i posiadania broni*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- UE zaostrza przepisy dotyczące prekursorów materiałów wybuchowych*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Unijna lista terrorystów*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Walka z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w UE*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Wojciechowski S., *Współczesne zagrożenie terrorystyczne w Unii Europejskiej w ocenie Europolu i Eurojustu*, „Przegląd Zachodni”, 2019, nr 2.
- Wojtaszak A., *Wzrost liczby zachowań radykalnych w Europie a przyszłość Unii Europejskiej*, „Acta Polonica Polonica”, 2018, nr 1.
- Wspólne oświadczenie unijnych ministrów spraw wewnętrznych w sprawie ostatnich ataków terrorystycznych w Europie z dnia 13 listopada 2020*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Wstępne porozumienie Rady i Parlamentu Europejskiego co do usprawnienia wymiany informacji w sprawach dotyczących terroryzmu*, Rada Europejska, <https://www.consilium.europa.eu> (6.03.2024).
- Zięba A., *Współczesny terroryzm*, „Securo”, 2016, nr 3.
- Żuber M., *Terroryzm współczesny zagrożeniem o charakterze globalnym* [w:] *Katastrofy naturalne i cywilizacyjne. Terroryzm współczesny, aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne*, red. M. Żuber, Warszawa 2006.

### Fighting terrorism in the european union – current trends and challenges

#### Abstract

Contemporary terrorism is a threat that significantly threatens the EU. It has long ceased to be perceived as a regional problem and has become a global phenomenon occurring in all regions of the world. For several decades, Europe has been taking a number of actions to combat terrorism. These methods, just like the phenomenon itself, evolve and change depending on complex conditions. Despite these efforts, terrorism is still a problem that destabilizes world order and spreads fear and terror, and the terrorists themselves, using modern battlefield means and acting in an asymmetric form, are able to carry out effective and efficient attacks.

**Keywords:** terrorism, security, European Union, threat